

Илија ПСАЛТИРОВ

ГЕОПОЛИТИКАТА ОДАМНА Е СКРОЕНА

Уште во 2001 година ова време, значи точно пред 5 години, додека бев на пост-дипломски студии во Варшава имав двајца врвни француски професори, Фуше и Лепезан, кои ми предаваа геополитика. Имавме интересни дискусии за многу провокативни прашања за случувањата во Европа, но и пошироко. Она што особено ме заинтригира е тоа што многу настани за кои тогаш дискутиравме и за кои не се ни претпоставуваше дека ќе станат реалност за толку краток период, денес веќе ги живееме. Зборувавме за можната независност на Косово, што секако ги иритираше моите српски колеги, но и за тоа како српскиот збор на Косово се убива со куршум што, пак, не му беше мило да го слушне мојот албански колега. Зборувавме за Македонците во Бугарија што, пак, не им се допаѓаше на моите колешки од Бугарија, но и за Албанците во Македонија и нивната "борба за човекови права" што, пак, мене ме иритираше имајќи предвид дека овие дискусии се случуваа непосредно по конфликтот во 2001 година. Зборувавме за тоа дека еден ден, а тој ден не е далеку, Косово најверојатно ќе стане независно, дека Бугарите и сите околу ќе мора да ја прифатат реалноста и да ги признаат правата на Македонците да бидат тоа што се, а не тоа што некој друг сака, дека ние во Македонија ќе мораме да се соочиме со реалноста и со фактот дека Албанците се дел од ова општество и дека мораме да научиме да се почитуваме и да живееме заедно и да градиме заедничка иднина, која ќе се базира на основните европски начела за почитување на малцинствата и на етничките заедници итн.

Се секавам и на нафтоводите кои ни ги црташе еден од професорите, кои тогаш беа само мисловна именка, но и за потребите од гас, како алтернативна енергија, која сè повеќе ќе ѝ биде потребна на Европа, која ќе се судира со недостиг на електрична енергија. Особено не можам да ја заборавам констатацијата дека најскап и најбаран производ ќе биде водата. И што од сè тоа имаме денес? Косово е на прагот на независност. Очигледно одлуката е донесена. Прашање е само на време кога големите сили ќе ја обелоденат. Европа сè повеќе ги притиска Бугарите за да ја регистрираат партијата на Македонците

ОМО "Илинден" Пирин и да го признаат македонското малцинство, а со тоа и јазикот. И додека политичарите се прават глуви, бугарските писатели заедно со нашите, наголемо ги уриваат бариерите, преведувајќи некои од најзначајните литературни записи од еден на друг јазик и обратно. Албанците во Ма-

НЕ СМЕЕМЕ ДА ДОЗВОЛИМЕ ДА УМИРАМЕ ОД ЖЕД, БАРЕМ ВО ИЗОБИЛСТВО ИМАМЕ ВОДНИ РЕСУРСИ, И ДА СТАНЕМЕ ЗАВИСНИ ОД ДРУГИ, БИДЕЈЌИ СЛЕДНИТЕ ВОЈНИ НЕМА ДА СЕ ВОДАТ ЗА НАФТА, ТУКУ ЗА ВОДА

Уште од многу порано сè е познато, само треба да се почека за да се реализираат плановите на големите. Кој нè прашува нас? Независности, права, етнички заедници, малцинства, нафта, гас, електрична енергија, вода... Некои работи одамна се решени во однос на тоа што ќе биде по 5, 10, па и 50 години!?

кедонија имаат повеќе права од било кое малцинство во светот, со што само покажуваме дека иако 2001 година не е толку далеку, сепак сме сфатиле дека ова е единственото решение и дека нема назад.

Кога сме кај нафтоводите, не се поставува прашањето за тоа дали низ Балканот ќе минува нафтовод, туку од каде

ќе минува, за што евидентна е битката на земјите во регионот кон себе да го привлечат вниманието, со разни манипулации и игри. Само кој нè прашува нас? Се чини дека трасата од Црното Море во Бугарија до Јонското Море во Албанија и до Италија, а преку Македонија е најприфатлива за САД што, пак, не им се допаѓа на Грците, кои се трудат главниот нафтовод сепак да минува низ Грција, како што Романија, Србија, Хрватска и Словенија сакаат преку нивна територија да минува незамисливо скапиот и долг нафтовод. Се знае дека за тој трансфер на нафтата, секоја држава низ чијашто територија минува нафтоводот, годишно ќе добива огромни суми долари, па јасно е зошто за ова прашање лобирањата се неверојатно силни. Но, се чини уште одамна сè е познато, само треба да се почека за да се реализираат плановите на големите. За гасот како алтернативна енергија веќе неколку години се зборува и кај нас. Гасификацијата почна, но не е завршена. Како и да е, се надеваме дека наскоро ќе нè гасифицираат, зашто струјата е сè поскапа и сè помалку ја има во регионот, но и пошироко. Токму затоа и Европа, поточно Европската унија се труди да гради коректни односи со Путин и со Русија, зашто директно зависи од рускиот гас, кој е евтин, а е неопходен. Се прашувам дали моите професори, како одлични аналитичари, само претпоставуваа што ќе се случи (и погодија) или сепак некои работи одамна се решени во однос на тоа што ќе биде по 5, 10, па и 50 години!?

Остана уште едно прашање, кое можеби сè уште не е толку актуелно и проблематично (барем за нас сè уште не), но се чини дека за некоја година ќе стане проблем број еден не само кај нас, туку и во цел свет - станува збор за водата. Поради тоа, да не ни се случи како држава да се покажеме неподготвени како за многу нешта во минатото, па и денес, Владата мора итно да донесе стратегија за заштита и за експлоатација на водите во Македонија, како и за нивно соодветно менаџирање, за по неколку години да не дојдеме во ситуација да умираме од жед и да станеме зависни од оние кои навреме ќе си го регулираат ова прашање. Се предвидува дека следните војни нема да се водат за нафта, туку за вода. Се плашам дека тоа не е толку далеку од денес, иако посакувам никогаш да не биде така. Но...???